

Haridus- ja teadusministri käskkirjaga „Haridus- ja Teadusministeeriumi 2020-2023 programmide kinnitamine ning 2020. aasta eelarvete ja kulude jaotuskavad“

Kõrgharidusprogramm 2020-2023

Tulemusvaldkond	Haridus
Tulemusvaldkonna eesmärk	Kõigile Eesti inimestele on loodud nende vajadustele ning võimetele vastavad õpivõimalused kogu elukaare jooksul, et tagada neile isiksusena väärika eneseteostuse võimalused ühiskonnas, töö- ja pereelus
Valdkonna arengukava	Eesti elukestva õppe strateegia 2020

Programmi eesmärk ja lühikokkuvõte

Eesti edu eelduseks, rahvuse ja kultuuri säilimiseks vajame kõrgelt haritud inimesi. Selleks on oluline tõsta Eesti kõrghariduse kvaliteeti ja rahvusvahelist konkurentsivõimet ning koondada kompetentse. Kõrgema lisandväärtuse loomiseks ning demograafilist langust arvestades on võtmetähtsusega nii kõrgharidusega spetsialistide hulk tööturul kui ka lõpetajate oskused, sh võtmepädevused. Kindlustada tuleb võrdne ligipääs kõrgharidusele ning õpingute lõpetamine.

Programmi eesmärk on tagada igale motiveeritud ja võimekale üliõpilaskandidaadile ligipääs kvaliteetsele, paindlikule ja mitmekesiste valikutega ning tööturu arenguvajadusi arvestavale kõrgharidusõppele.

Programmist toetatakse kõrgharidusõppe läbiviimist ülikoolides ja rakenduskõrgkoolides (tegevustoetus), tagatakse õppija toimetulekut ja õppe tulemuslikkust toetavad teenused ja toetused; juurutatakse õppijakeskset õpikäsitus; tagatakse õppejõudude järelkasv, toetades nende arengut ja suurendades enesetäiendamise võimalusi; kõrgharidusõppe viiakse vastavusse tööturu vajadustega ning panustatakse kõrghariduse rahvusvahelistumisse.

Programm aitab kaasa järgmiste Eesti elukestva õppe strateegia 2020 eesmärkide täitmisele:

- Eesmärk 1: Muutunud õpikäsitus;
- Eesmärk 3: Elukestva õppe võimaluste ja töömaailma vajaduste vastavus;
- Eesmärk 4: Digipööre elukestvas õppes;
- Eesmärk 5: Võrdsed võimalused elukestvaks õppeks ja õppes osaluse kasv.

Programmi mõõdikud

Mõõdik	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
				Sihttase				
Kolmanda haridustasemega 30–34 aastaste osakaal earühmas (%). Eurostat	45,4	48,4	47,6	>40	>40	>40	>40	>40
Meede 1. Võrdsed võimalused kõrgharidusõppeks ja muutunud õpikäsituse põhimõtete juurutamine								
<i>Eesmärk: kõrgharidusõppeks on tagatud võrdsed võimalused kõigile ja muutunud õpikäsituse põhimõtted on juurutatud.</i>								
1–3 aastat tagasi kolmandal tasemel õpingud lõpetanud 20–34-aastaste tööhõive määr	75,5	83	89	≥88	≥88	≥88	≥88	≥88
Kõrgharidusõppe vastuvõtuks avatud õppekavade arv	678	652	661	≤690	≤690	≤690	≤690	≤690
Kõrgharidusõppe õppetöö katkestajate määr (kõrghariduse tasemel õpingute alguses) (%)	22,3	21,2	21,6	15	<15	<15	<15	<15
Doktorikraadi kaitsmiste arv õppeaastas	239	253	244	290	300	300	300	300
Meede 2. Kõrgharidusõppe vastavusse viimine nüüdisaegse tööturu vajadustega								
<i>Eesmärk: Kõrgharidus on vastavuses nüüdisaegse tööturu vajadustega.</i>								
LTT (loodus- ja täppisteadused, tehnika, tootmine ja ehitus) erialade lõpetajate osakaal (%) kõrghariduses	27,4	28,8	27,7	28,5	29	30	30	30
IT õppesuuna lõpetajate arv aastas	652*	713	604	750	800	850	850	850
Meede 3. Kõrghariduse rahvusvahelise konkurentsivõime edendamine								
<i>Eesmärk: Eestis antav kõrgharidus on rahvusvaheliselt konkurentsivõimeline</i>								
Üliõpilaste lühiajaline mobiilsusränne (%)**	1,8	2,2	3,4	10**	10	10	10	10
Eestis õppivate immatrikuleeritud välisüliõpilaste osakaal (%)	8,2	9,5	11,0	>10	>10	>10	>10	>10

* Algtasemed on ISCED11 järgi; vana ISCEDi järgi 2015-2016 vastavalt: 596; 725.

** Metoodika muudatus – alates 2015. a loetakse isikuid. Sihttaseme saavutamine ei ole realistlik.

Programmi meetmed, tegevused ja rahastamiskava (tuhandetes eurodes)

Meede/ Tegevus/ Tulemus	*	2020	2021	2022	2023
Meede 1. Võrdsed võimalused kõrgharidus-õppeks ja muutunud õpikäsituse põhimõtete juurutamine		189 912	184 636	184 635	184 644
1.1. Kõrgharidusõppe läbiviimine ning rahastamis- ja juhtimissüsteemi arendamine	K	159 878	154 705	154 711	154 725
<i>Tulemused: Läbi tegevustoetuse on tagatud kõrgharidusõpe ülikoolides ja rakenduskõrgkoolides. Rahastamismudel toetab kõrghariduse kvaliteedieesmärkide saavutamist. Kõrgkoolide vastutusvaldkonnad on selged, paraneb koostöö ning kõrghariduse kvaliteet. Ülikoolide juhtimis- ja töökorraldus on tõhus.</i>					
1.2. Kõrgkoolide taristu väljaarendamine	I	1 130	1 316	1 316	1 316
<i>Tulemus: Taristu väljaarendamist toetatakse kõrgkoolide ja teadus- arendusasutuste institutsionaalse arendusprogrammi (ASTRA) osana. Lisaks toetatakse vajaduspõhiselt riigi rakenduskõrgkoolide infrastruktuuri arengut rakenduskõrgkoolide majandustegevusest laekuvate vahendite arvelt.</i>					
1.3. Õppija toimetulekut ja õppe tulemuslikkust toetavad teenused ja toetused	K	13 651	13 640	13 633	13 628
	F	365	320	275	259
<i>Tulemus: Tagatud on toetuse saamise võimalus üliõpilaste majandusliku toimetuleku parandamiseks, erivajadustest tulenevate vajaduste rahuldamiseks ja heade õpitulemuste väärtustamiseks, suureneb kõrghariduse ligipääsetavus eemalejäämise riskis olevate noorte hulgas. Eesti keelest erineva emakeelega üliõpilastele on loodud parem ligipääs eestikeelsele kõrgharidusele. Paranevad võimalused osaleda elukestvas õppes, sh kõrgharidusõppes. VÕTA süsteem toetab kõrgharidusõppes osalemist.</i>					
1.4. Õppijakeskse õpikäsituse juurutamine ja kõrghariduse kvaliteedi hindamine	K	679	679	679	679
<i>Tulemus: õppijate tagasiside on süsteemne osa õppe kvaliteedi arendamisel. Väheneb katkestamise määr. Eesti kõrgkoolide toimimist ja kvaliteeti seiratakse ja hinnatakse süsteemselt ning hindamissüsteem tagab õppe kõrge kvaliteedi.</i>					
1.5. Õppejõudude arengu väärtustamine ja doktoriõppe tulemuslikkuse toetamine akadeemilise järelkasvu tagamiseks	K	14 208	14 296	14 296	14 296
<i>Tulemus: pädevad õppejõud tagavad õppe kõrge kvaliteedi. Akadeemilise järelkasvu tagamiseks ja doktoriõppe lõpetajate arvu suurendamiseks toetatakse doktoriõppe efektiivsuse kasvu, sh rakendatakse doktoriõppe sotsiaalsete garantiide paketti. Väheneb majanduslik surve doktoriõppe kõrvalt täiskoormusega töötamiseks ja paraneb lõpetamise määr.</i>					
Meede 2. Kõrgharidusõppe vastavusse viimine nüüdisaegse tööturu vajadustega		4 031	4 031	4 031	4 031
2.1. Kõrgharidusõppe seoste suurendamine tööturuga ja IKT õpetamise arengu tagamine ja lõpetajate IT-alaste oskuste arendamine	K	4 031	4 031	4 031	4 031
<i>Tulemus: süsteemne kokkupuude tööturuga suurendab kõrgharidusõppe vastavust tööturu vajadustele mh majanduse kasvualdkondades. IT Akadeemia eesmärgid on tagatud jätkusuutliku tegevuskavaga, suureneb lõpetajate arv IT õppesuunal.</i>					
Meede 3. Kõrghariduse rahvusvahelise konkurentsivõime edendamine		3 805	3 805	2 839	2 839
3.1. Kõrghariduse rahvusvahelise atraktiivsuse suurendamine ja õppeasutuste rahvusvahelise keskkonna arendamine	K	3 805	3 805	2 839	2 839
<i>Tulemus: tagatud on välisriigi kõrgharidust tõendavate ja kõrgharidusele juurdepääsu võimaldavate kvalifikatsioonide (akad. kraadid, diplomid, tunnistused jt) hindamine, kvalif. vastavuse määramine Eesti haridussüsteemis ning tunnustamiseks ettepanekute tegemine. Eesti üliõpilaste ning õppejõudude õpiränne suureneb.</i>					
TULUD (T) KOKKU		2 675	2 705	1 737	1 745
KULUD (K) JA INVESTEERINGUD (I) KOKKU		197 383	192 472	191 505	191 514
sh TEGEVUSKULUD KOKKU		196 298	191 156	190 189	190 198
sh INVESTEERINGUD KOKKU		1 085	1 316	1 316	1 316

*K-kulud, I-investeeringud, F-finantseerimistingimused

Margus Haidak
kõrghariduse osakonna juhataja